

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po poštih prejemati za avstro-ograke dežele za vse leta 25 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K., za pol leta 12 K., za četr leta 8 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam pouj, plača za vse leta 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 6 K. 50 h., za en mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. Na naročbe brez istodobne vročitljive naročnine se ne oxira. — Za oznanila se plačuje od petorostopnega petit-vrata po 12 h., če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h., če se dvakrat in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Depisi naj se izvole frankovati. — Poškodbi se ne vrada. — Uredništvo in upravljenštvo je v Knafehovih ateljeh št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravljenštvo pa v pritličju. — Upravljenštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljenštva telefon št. 85.

Občinske volitve v Knežku.

V občini Knežak je zmagala klerikalna stranka, kakor smo že poročali, v vseh treh volilnih razredih in deloma tudi v podobčinah.

Danes, ko nam je vse jasno, se temu ne čudimo. Nerazsodnost ljudstva je pri nas še velika, a agitacija nasprotna stranke je presegala vse meje. Pet duhovnikov, pet mežnarjev in nebroj drugih agitatorjev je letalo po občini od hiše do hiše, dan in noč ter s prošnjami, žuganjem, strahovanjem, s peklom in hudičem, s spovedjo in obhajilom, denarjem in pijačo vplivalo na uboge ljudi, da so se končno vsled grozovitega pritiska vdali in šli na volišče v boj proti neodvisnosti kmetskega stanu, proti samemu sebi. In vendar: vse to bi jim ne bilo pomoglo do zmage, da jim ni prišlo v zadnjem hipu na pomoč iz dajstvo naših ljudi. V zadnjem hipu je odmanjkala, oziroma deloma prestopila v nasprotni tabor cela vas Šembije in mnogo Knežanov. Pod čigavim vplivom, ugane lahko vsakdo, kdor pozna naše razmere.

Vlada se seveda ne zmeni za vsa nasilstva, ki jih uganja klerikalizem v deželi, saj je njim na ljubo in v pomoč postavila za naše volitve posebnega volilnega komisarja v osebi koncipista Vlčka iz Postojne, ki je pazil skrbno na to, da so se vršile nezakonitosti v prid klerikalni stranki.

V nastopnem podajamo skico dogodkov ob tej volitvi. Vseh podrobnosti opisati, je pač skoro nemogoče.

Razveljavljenje prejšnjih volitev.

Zadnje volitve so se vršile v Knežaku meseca junija l. l. ob prisotnosti vladnega komisarja, in je tukrat zmagala po hudi borbi neodvisna kmetска stranka.

Volitve so bile natančno po za-

konskih določilih pravilno razglašene, ter so se tudi pravilno vršile, vzhicu temu, da takrat ni vodil volitve vladni komisar, nego „liberalec“ Česnik. Izid teh volitev sicer ni bil po volji klerikalni stranki, torej tudi ne vladil.

Klerikalci so vložili pritožbo, in deželna vlada je po dolgotrajnih zaslišanjih in na podlagi krivih prič dolične volitve razveljavila ter razpisala nove.

Našim poštenim pričam ni šla vera, pač pa takim, ki se jim je že pri deželnih sodnih dokazalo krivo pričanje v zadevi knežaške afere. In na podlagi takih dokazov je deželna vlada volitve razveljavila, obenem pa imenovala volilnega komisarja, ki naj vodi občinske volitve. Kakor vse kaže, je bila vsa dolgotrajna preiskava le pesek v oči, sklenjeno je bilo itak — klerikalcem na ljubo — da se volitve za vsako ceno razveljavijo, da se tako zopet da klerikalni stranki priložnost priboriti si zmago. Ko bi bilo pri naši vladil še kaj pravice, bi zahtevali, da se uniči razveljavljenje, preiskava obnovi, da se zaslisijo priče pod prisego ter se krivoprisežnike strogo kaznuje.

Ali, ker vidimo, kam plovemo, ker vidimo, da se je podala vlada popolnoma v službo klerikalizma, ne pričakujemo od tega nikakih uspehov, pač pa čutimo, in da bo treba v kratkem iskati pravice tam doli na turški zemlji!

Agitacija.

O klerikalnih agitacijah se je že mnogo pisalo in govorilo, vendar ne verujemo, da bi se godilo kje kaj takega, kakor se je v naši občini. Poleg župnika Pešanija in kaplana Orehka, ki v cerkvi kaj rad označuje „mir, ljubezen in odpuščanje“, zunaj pa agitira z nizkotnim sredstvom, je posal škop na agitacijo tudi prejšnjega kaplana Andreja Magajna, ki je bil zaradi znane knežaške afere in Rozale prestavljen od tu, ki pa je imel na podlagi starih

volilnih imenikov še vedno volilno pravico v I. volilnem razredu.

V Šembijah in Podtabrom pa sta prevzela „delo“ kaplan Oranič in dekan Kržišnik iz Trnovega. Ti gospodje imajo čas, vsak dan 24 ur. A denarja dobe, kolikor ga hočejo, saj je ljudstvo še vedno tako naivno, da ga da, kolikor ga želijo. Torej na boj!

Priznati se mora: ne slabo vreme, ne slabe poti, ne sneg, ne dež jih ni oviral. S svojimi podrepniki so hodili v tropah okoli, pregovarjali in rotili volilce, a kjer niso mogli doseči ničesar pri možeh, so se lotili žen, hčera, bratov, sorodnikov.

V družinah so se pojavili burni prizori, jeza in sovraštvo je nastalo med sosedji, brati, sorodniki, ki so je brezvestni agitatorji le še bolj netili. Ljudje so se jim umikali in se skrivali pred njimi; nič ni pomagalo. Iskali so jih, rotili jih, jim dajali denar, vlačili jih v gostilne ter jih napajali in gostili z obilo pijačo in jedjo. Pri bolj retinrentnih volilcih so pa porabili najradikalnejša sredstva.

Klerikalna posojilnica je izborno funkcionirala. Vanjo je zamreženih že čuda mnogo naših občanov. Izida se je parola: Kdor je dolžan, mora voliti klerikalno! Ivana Škrlij in Knežaka št. 22 in Mihaela Marinčiča št. 51, ki sta bila dolžna klerikalni posojilnici, a sta volila protiklerikalno, so tožili za dolžne zneske, dasi so jima prej obljudili, da jih najmanj 4 leta ne bodo terjali kapitala.

Uboga vdova je bila dolžna še pogrebščino po rajnem svojem možu. Zapretili so ji, da jo bodo takoj tožili, ako ne da njim pooblastila. Mož je bil dolžan cerkvi star dolg. Ukažali so mu voliti klerikalno, sicer ga izroči sodniji. In še nebroj takih slučajev bi lahko našteli, a bilo bi preobširno.

Za srečno zmago so se seveda darovali tudi maše. Tiste dni je kar deževalo maš po raznih podružničnih

cerkvah, ki jih drugače ni, še kadar bi morale biti. Pobožnim našim ženam in Marijinim devicam se je naročilo, naj opravljajo za srečno zmago svete vere tridnevnice. In po mnogih „krščanskih“ hišah so tiste večere molili po tri rožne vence z refrenom: „Naša vera, naša zmaga!“

Zupana Česnika so slikali ljudstvu kot brezverskega liberalca najhujše vrste, v „Slovenec“ so objavili članek, v katerem se mu — seveda brez podpisa in pod zaščito imunega urednika Žitnika — predbaci val razne lumperije pri računih, obč. nakladah, kjer so ga direktno obdolžili, da je on krv oobsode tolikih poštensih knežaških mož, da je on osramotil pred celim svetom tukajšnjo lepo faro itd. in dotično številko „Slovenca“ so potem v neštevilnih izvodih razdelili po vseh vseh tukajšnjih občin. Raznašali in brali so jih seveda tudi šolski otroci, da se jim s tem večpi večje spoštovanje do svojega učitelja.

Posebnih in nevenljivih zaslug si je pri agitaciji stekel kaplan Andrej Magajna, ki ga je poslal škop iz Sostrega tusem agitirat. To vam je človek popolnoma podle in pokvarjene duše, brez vesti in brez srca, sposoben za vsako lumperijo. In zato smo uverjeni, da postane v kratek župnik na kaki dobr fari.

O, zdaj so zlati časi za podle duše!

Agitacija klerikalne stranke je gotovo stala razmeroma ogromnega denarja. In vendar: vzhicu vsemu temu smo imeli do zadnjega dne upanje, da zmagamo mi, ne nasprotniki. Ali zgodilo se je drugače.

Spokoril se je mož, ki je bil vedno trdrovaten grešnik, star, kosmat liberalec, in postal je po precej dolgem obotavljanju pristen krščansko-katoliški mož. Mi se temu ne čudimo: Že dolgo prej so ga hodili spreobračat prečastiti gospod župnik, častiti g. kaplan, cerkovnik in organizant, in se jim je posrečilo z zdržen-

nimi močmi zopet eno izgubljeno ovoce privesti nazaj v naročje svete katoliške cerkve. Bog je blagoslovil njihovo delo: g. J. Čaček iz Knežaka je stopil v vrsto bojevnikov krščansko-katoliške armade in za seboj je potegnil lepo število Knežanov in Šembijcev, ki so bili še prejšnji dan naši. Prav je tako.

Ideja pravega krščanstva zmaguje vsepovsed, a ljubi Bog ima — pravijo — večje dopadajenje „nad enim spokorjenim grešnikom, nego nad 99 pravičnimi. Tudi mi ga imamo. Bodij jasno tudi pri nas, da se ne bomo več slepomislili, kakor smo se doslej, temuč, da bomo vedeli, pri čem so. Naprej, vi strelici, vi vrlji značajni krščanski možje!“

G. Čaček je bil izvoljen, kakor smo že poročali, kot klerikalni kandidat v I. volilnem razredu. Sicer je bil spočetka tudi naš kandidat, a ko smo videli, kam pes taco moli, smo ga črtali. No, on je vseeno dosegel, kar je želel, in kakor čujemo, se mu obeta še nadaljnja lepa karijera, k či mur mu tudi mi odkrite čestitamo.

Volitve.

Dne 29. januarja se je vršila volitev za podobčino Juršiče. To in vse ostale volitve je vodil popolnoma samolastno vladni volilni komisar Vlček. Že pri volitvi na Juršičah je pokazal svojo „objektivnost“ s tem, da je poklical v volilno komisijo tudi župnika Pešanija, ki na Juršičah nima nikake volilne pravice, ampak je prišel tja samo kot agitator s kaplanom Magajno in cerkovnikom Milčem. Prišla sta na vse zgodaj na Juršiče maševat, a po maši se je razvila po vasi velikanska agitacija. Srečni Juršičani! Sicer nimajo maše mesece in mesece, a tega dne so imeli kar dve. Kako dobri so ti gospodje! In koliko so dali za pijačo! Vse kar leze in kar gre na Juršičah, je bilo sladko ginjeno istega dne.

Dne 30. januarja je volila podobčina Knežak enega odbornika. Volitev se je vršila v občinski pisarni,

LISTEK.

„Poljski žid“.

Narodna opera v dveh dejanjih (4 slike). Besedilo spisala Viktor Leon in Rikard Batka. Uglasbil Karel Weis. Prevel A. Funtek.

I. dejanje. V alzaški gostilniški sobi; skozi okno se vidi na zasneženo vas, skozi katero teče potok. Katarina, žena župana in gostilničarja Jana Mathisa, pošilja hlapca Nikolaja v vas, da poišče orožniškega stražmeštra Kristijana, ki se naslednjega dne poroči z njeno hčerkko Anico. Zaročenka nestрпno pričakuje svojega Kristijana, ki ima ob državni meji težko in nevarno službo. Tedaj vstopi Kristijan in pove Anici, da so ga zadržali tihotapci, ki jih je lovil z orožniki brezuspešno. Zaročenka ostane sama ter si vsa srečna pripoveduje, kdaj in kako sta se zaljubila, on — orožnik brez imetka in ugleda, ona — hči bogatega in spoštovanega župana. Tedaj vstopi gozdar Schmitt ter jima pripoveduje o dogodku v prav tako hudi zimi pred 15 leti. Tukrat je vstopil v Mathisovo gostilno pozne noči neznan poljski žid v kaftanu ter je prosil prenočišča. Gostje so videli, da si je odpasal pas, poln

denarja, da je pil vino in mračno molčal. Drugo jutro so našli židov voz in konja ob zamrznjenem potoku, nedaleč stran pa židovo čepico in kaftan, oba grozno okrvavljeni. Žid pa je izginil! Nekdo ga je ubil in zakopal.

Gostilničar, župan Mathis vstopi in izroča hčerkki Anici dragocen nakit, želecji vso srečo s Kristijanom. Anica in mati Katarina odideta nato v cerkev, župan in orožnik pa pijeta na dober zakon. Tedaj vpraša Kristijan župana, kdo je v vasi županoval pred 15 leti in ali ni o umoru žida nikakih uradnih zapiskov. Mathis presenečen zanika in odpočne Kristijana za Anico. Ko je sam, presteva zlatnike in stare tolarje — doto Anice. Vstopi notar Frank, da sestavi poročno pogodbo, in kmalu se vrnejo tudi ženin, nevesta, mati in cela družba kmetiških deklet in fantov. Ko je pogodba podpisana, se začne ples. Tudi Mathis pije in začenja plesati s Katarino; a nakrat se odpre vrata in na pragu stoji — kakov pred 15 leti — poljski žid v kaftanu ter prosi prenočišča. Mathis se opoteče in malone omeldi; a hitro se premaga. Žid odkaže prenočišče, sam pa se gostom umakne, potri od slabe vesti in od spominov na skrivnostni umor pred 15 leti ...

II. dejanje. Županova spalnica. Katarina privede bolnega župana Ma-

thisa v spalnico in vsa svatovska družba želi spoštovanemu kmetiškemu veljaku, da ozdravi do jutri, ko bo poroka Anice in Kristijana. Družba odide ter razhajajo se, veselo prepeva. Mathisa pa peče vest. Zaman je ves napor: umora pred 15 leti ne more pozabiti. Zapet začuje kraguljčke konj pred sanmi, toda vse je le halucinacija, refleks razburjenih možganov. Mathis pa vprašuje hlapca Nikolaja, ali ne sliši tudi zvonkljanja, ki ga čuje vsako noč — že petnajst let — le on sam, on morilec! Zaman se je pokoril Mathis, zmanjal dajal cerkvam in revežem od svojega imetka velike darove, vest mu ne daje miru. Da bi se v spanju ne izdal, spi vedno sam.

III. slika. Pozorišče se izpremeni v sodno dvorano v cerkvi. Orožniki pripeljejo vklenjenega Mathisa pred sodni dvor. Obtožen je, da je umoril poljskega žida Baruha Koweskega; tožba trdi, da se je Mathis že sam izdal, ker sliši vedno in povsed zvonkljanje kraguljčkov. Mathis taji in priznava, saj se zaveda, da je vse le sén in da leži v postelji. Sodnika — gozdar Schmitt in notar Frank — pa ga izprašujejo dalje z vso rezkošijo o umoru. Prikaže se umorjeni žid in zahteva kazni; prikažejo se Katarina, Anica in Kristijan, kot sodne priče. Nihče noče izpovedati, le Ka-

tarina pravi, da se je v njeni hiši živiljenje res dokaj izboljšalo od tedaj, ko je bila zadnja huda zima pred 15 leti. Anica brani očeta in kliče: Moj oče je nedolžen! Anica pozivlja očeta, naj pride pri njeni sreči, da ni kriv, — Mathis pa ne more pride pripraviti. Zapet začuje: „Dà, dà... jaz sem morilec!“ In potem pripoveduje, da je postal morilec iz ljubezni do svoje ubožne obitelji ter da je vrgel židovo truplo v apnenico. Zaman prosi milostne sodbe; sodnik ga obsodi na smrt ter pove Mathisom, da je bil Kristijan on, ki ga je prvi osumničil umora. Krvnik nastopi, da bi odvedel Mathisa na morilešče, — a Mathis zakriči v sanjah in se zbudí.

IV. slika. Svatje prihajajo v Mathisovo spalnico; ženin Kristijan hiti k postelji svojega bodočega tasta, — a najde ga mrtvega. Zadelo ga je kap. Anica objema mrtvega očeta, takrat vstopi poljski žid. Povedo mu, da je gospodar ponoči umrl. Žid se prestrašen umakne ter odide z besedami: „Božji mir budi z vami in ſejm!“ Vse plaka in — zastor pada. Vlogo Mathisa pojeta g. Outečnik in g. Ránek, Anice gdž. Rindova, Kristijana gosp. Orželski, Schmitta g. Betetto, sodnega aktuarja g. Zach in hlapca Nikolaja g. Bukšek.

„Ne zamerite — pozabil sem se predstaviti. Kdo da sem? Pravi soprog Giuliettin, da, cerkveno poročeni soprog. Mesar sem in Giulietto poznam, kar je na svetu in jo ravne tako dolgo ljubim. Sosedova sva bila kot otroka in se skupaj igrala. Same šest let je mlajša od mene. Ko sem se učil mesarje, sem vedno štel dneve, kdaj mi bo mogoče, se z Giulietto poročiti. Zanje sem delal, zanje sem štel in srečen sem bil, ker sem misil, da me ljubi. Oče mi je lani umrl in prevzel sem mesarijo. Podedoval sem toliko, da sem lahko takoj misil na ženitev

ki ima dva vhoda, a je drugače čisto majhna. Pri prvem vhodu so se nagnali v pisarno klerikalci, napelnili so vso itak majhno sobo in deloma tudi vežo. Naši so se zbrali — kakor že pri prejšnjih volitvah — pri drugem vhodu in tam čakali. Komisar je poklical v komisijo same pristaše klerikalne stranke. Nato je ukazal vhod, pri katerem so čakali naši pristaši, zapreti, tako, da so ostali v volilni sobi sami klerikalci s klerikalno komisijo vred, ter ni mogel nikde naši bližu. Župan Česnik je temu sicer ugovarjal, a mladi koncipist ga je prav očabno in arrogantno zavrnil. Kaj se je potem godilo v volilni sobi, ne vemo, ker nismo mogli blizu, tudi se ni slišalo, koga se kliče. To postopanje je provzročilo pri naših somišljeneh splošno nejedvolo. Ko pa je dovolil komisar voliti tudi vse dne 28. oktobra l. l. zaradi hudo delstva javnega nasilstva obsojenim, so naši uvideli, da je ta volitev popolnoma pristranska ter jih je mnogo ogroženo odšlo z voliča, vzlio temu, da so jih drugi skušali pregoriti, naj vtrajajo. Sploh je volilni komisar vse naše ugovore in proteste ali ignoriral, ali pa očabno zavračal: „Jaz sem odločil, ne vi!“ Temu mlademu človeku, ki nam je najbrže hotel imponirati s svojo novo uniformo, bi predvsem dobrohotno svetovali, naj se nauči nekoliko več manire, da se ne bodo še naši neuki kmetje zgrajali nad njegovo brezaktivnostjo. Kako se je volilo, kakor rečeno, ne vemo. Ali mnoge klerikalne volilce se hvali, da so lahko volili po dvakrat ali celo trikrat, kakor je kdo hotel.

Pri splošnih volitvah dne 31. januarja je bila takisto komisija samo klerikalna. Klerikalnih volilcev je največ analfabetov, kar je popolnoma umevno. Ker si pa ti ljudje niso mogli zapomniti niti šestih imen kandidatov, je „komisija“ sklenila, da smejo oddajati kar glasovnice. Dotično glasovnico je „dobri“ komisar sam glasno prebral, volilec je pa samo pokimal z glavo, ali pa rekel „ja“, in dobro je bilo! To se pravi: volitev je bila čisto po paragrafih! — Še en drastičen slučaj: Naš volilec Jakob Šajn je prosil našega volilca L. Boršnika, v volilni sobi, naj mu da nov listek naših kandidatov, ker mu je bil prejšnjega odvzel komisar. Ko je komisar to opazil, je takoj strogo prepovedal, da se kaj takega v volilni sobi ne sme goditi, češ, to je agitacija. Dobro! Ko pa je pri volitvi v I. volilnem razredu kaplan Orehek, ki niti volilec ni bil, v volilni sobi glasovnice kar delil med volilce, se je naredil komisar Vlček gluhi in slep in je to dejanje „dobrohotno“ prezrl.

Za danes bodi dovolj. Že iz teh kratkih podatkov je razvidno, s kakšnim namenom je poslala dež. vlasta tega volilnega komisarja v Knežak. „Usus“, ki se je uvel zadnje čase na Kranjskem, je čisto navadni absolutizem in če se bodo stvari razvijale tako dalje, bomo v kratkem vsi brez ravni helotje.

Mesarjeva bolest je bila tako očitna, da se je mož Karlu smilil. Inte je veliki mož nadaljeval:

„Tudi Giulietta je bila zadovoljna. Poznala me je in vedela je, da bo z menoj lahko delala, kar bo hotela. Misil sem, da me ljubi in hitro vse pripravil za poroko. Za pričo sem si izbral dobrega prijatelja, nekega narodnika. In ta pomadizirani človek z bodečimi dolgimi brkami je postal moja nesreča. Po poroki smo imeli obed. Res, da sem pri obedu malo preveč pil. Saj sem bil tako srečen in vesel! Položili so me na zofo. Ko sem se zbudil, ni bilo več gostov v hiši, pa tudi Giulietto ni bilo več. Odšla je bila z mojo pričo, z narednikom, s tistim pomadiziranim človekom, ki je imel brke navrhane, da so na koncu štrlele kakor igle. Ah, gospod, vi ne morete pojmiti, kako sem bil nesrečen. Od tedaj jo iščem, svojo ženo...“

Velikan se je zjokal in Karlo je imel mnogo posla, predno ga je nekoliko potolažil.

„Še vedno upam, da jo najdem,“ je zdihuje nadaljeval mesar. „Če bi se vrnila k meni, je od srca rad odpustim vse, kar mi je storila. Tudi

Volilna reforma.

Dunaj, 12. februarja. Včeraj popoldne je bil ministrski svet, ki je sprejel odlečilne sklepe kdaj se predloži volilna reforma. Vladna volilna reforma določa, da ima vsak avstrijski pelne-pravni državljan volilno pravico, ki je dopolnil 24. leta ter ni v aktivni vojaški službi, in ki biva vsaj eno leto v volilnem okraju. Volilna obveznost se ne določa. Vsak volilec ima le en glas. Volitev bo direktna, osebna in tajna. Pasivna volilna pravica se dobi z izpolnjenim 30. letom. Tudi analfabeti smejo voliti in voljeni biti. Število mandatov se zviša od 425 na 453. Pri razdelitvi mandatov se bo ozirale na število volilcev in na davčno moč. Pri delitvi volilnih okrajev se bo gledalo kolikor mogoče naločitev mest in kmečkih občin. Število mandatov se razdeli sledede: Češka 118 (+ 8), Dalmacija 11, Galicija 90 (+ 12), Nižje Avstrijske 55 (+ 9), Gornje Avstrijska 20, Solnograška 6, Štajerska 28 (+ 1), Koroška 10, Kranjska 12 (+ 1), Bukovina 11, Moravska 43, Šlezija 12, Tirolska 21, Predarska 4, Istra 4 (- 1), Goriška in Gradiška 4 (- 1) in Trst 4 (- 1). In to bi naj bila splošna in enaka volilna pravica! Povprečno bi prišel en poslanec na 56.500 domačih prebivalcev, vendar bi pa v Istri dobil šele 84.000 prebivalcev po enega poslanca, na Predarskem pa bi prišel po en poslanec na 29.400 prebivalcev. Predarska ima namreč 118.000, Istra pa 336.000 prebivalcev, vendar bi vsaka teh dežel dobila po 4 poslance, dasi bi po volilni geometriji, ki naj velja za Predarsko, morala Istra dobiti 12 poslancev. Sploh velja za vsako deželo drugačno merilo, seveda najmanjše za nemške okraje, ker le na ta način je mogoče Nemcem zagotoviti 45% vseh mandatov, dasi tvorijo le 35% prebivalstva v državi. Nemci dobe po taki geometriji 205 mandatov, Italijani 13, Rumuni 9 mandatov, tako da ostanejo Slovani ravno za en mandat v manjšini.

Kriza na Ogrskem.

Dunaj, 11. januarja. Včerajšnji dan je prinesel v ogrski krizi pomemben preobrat. Dasi se v avdijenci ministrskega predsednika barona Fejervaryja ni dosegla odločitev, vendar se je misel na razpust ogrskega državnega zbora opustila. Cesar namreč ni hotel privoliti, da bi se državni zbor razpustil, ne da bi se razpisale nove volitve, ker se hoče izogniti vsemu, kar bi kazalo četudi na videz protiustavnost. V včerajšnji avdijenci se je vsled tega sklenilo, da se ogrski državni zbor niti ne razpusti niti ne odgodi, temuč se zasedanje le zaključi. Skoraj gotovo se v najbližnji bodočnosti napravi zopet poskus, pričeti z novimi pogajanjima med kraljem in koalicijo. Posredovalec pa ne bo več

po vsem tem, kar se je zgodilo, jo imam še vedno od srca ravno tako rad, kakor le kdaj poprej. Vsako jutro nakupim cvetlic in ovenčam z njimi svoje stanovanje; zmerom bo lepo pripravljeno za Giulietto. Snoči sem izvedel, da prebiva pri Vas, gospod, in prišel sem jo iskat. Prosim Vas, bodite dobri in dajte mi Giulietti. Na kolenih Vas prosim. Saj je Vi ne morete tako ljubiti, kakor jo ljubim jaz.“

Karlo je pristopil k velikanu in mu podal obe roki.

„Gospod — ne vem, kako se piše —.“

„Zobec, Anton Zobec.“

„Gospod — Vi ste plemenita duša. Ko bi vedel, kje da je Giulietta, sam bi jo šel iskat. Ali zapustila je mene ravno tako, kakor Vas. Misil sem, da je pri meni srečna in zadowoljna, a nekega dne je izginila, ne da bi se bila poslovila. Menda je to njena navada.“

„Ali je to resnica, gospod?“ je žalostno vprašal mesar Zobec.

„Resnica je. Na mojo čast, gospod Zobec, jaz ne vem, kam je Giulietta pobegnila in kje da je zdaj.“

prof. Andrassy, temuč se pokličuje drugi politiki. Izključeno ni, da nastopi v najblžnji bodočnosti presečenje.

Budimpešta, 11. februarja.

Vodilni odbor združenih oposicijskih strank se je včerajšnje posvetoval organizaciji narodnega odpora. Posvetovanje se bo nadaljevalo prihodnji teden.

Glasilo barona Banffya zahteva v posebnem članku, naj se vojaško vprašanje popolnom izloči ter naj vladar določi kratko dobo čakanja, da se politiki med tem časom prepričajo o narodovi volji. — „Budapesti Hirlap“ pa napoveduje, da se bodo absolutistični vladi uprli višji uradniki ter vsi demisijonirali.

Carinska vojna med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Belgrad, 11. februarja. Ogrska vlada je prepovedala uvoz perutnine iz Bolgarije, ker je zvedela, da srbski trgovci pošiljajo perutnino na Bolgarsko, odkoder pride na Ogrsko kot bolgarsko blago.

Sofija, 11. februarja. „Novi Vek“, oficijno glasilo bolgarske vlade, polemizuje z izjavo avstrijskega trgovinskega ministra grofa Auersperga, ki je govoril v parlamentu o dobrohotnosti avstro-ogrške države napram Srbiji in Bolgariji. List pravi, da to dobrohotnost zakriva zgolj strah pred protekcionizmom avtonomnih tarifov teh dveh dežel. V trgovinskih zadevah ne pozna 20. stoletje dobrohotnosti, temuč le pravice in interese. Avstro-Ogrska pa nima interesov, izgubiti srbski in bolgarski trg, ker so države, ki čakajo, da zavzemajo to mesto, da ga nikdar več ne izpuste.

Nemci na Rusem.

Petrograd, 11. februarja. „Novo Vremja“ piše pod naslovom „Nemška odkritost“: Nemški baroni v pokrajinal ob Vzhodnem morju odlagajo svoje krinke. Rusko pomoč so potrebovali le dotlej, dokler so jim Lehi pustošili posestva. Baltiški Nemci morajo po besedah plemskega maršala barona Delingshausen napeti vse sile, da ohranijo zvezo med materino zemljo (Nemčijo) in ruskimi pokrajinami, kjer žive. Nemci držijo res tako zvezo ter so pritrivali baltiške pokrajine k oboroženi vstaji. Vsled te zveze pa so tudi prispieli vsi mogoči „kulturnosci“ iz pokrajini ob Vzhodnem morju v višje vladne in dvorne sfere, so se tam trdno usedli ter uresničili svoje nemške ideale, zaničajo vse, kar je rusko. Doma na Nemškem bi nikoli ne prišli do toliko vpliva, mi pa smo se jim podvrgli ter dospeli pod njihovimi vplivi do vseh grozodejstev ki jih moramo sedaj prestajati. Kaj je tem gospodom Rusija? In mi jim dajemo ministrske službe, jih pošiljamo v senat, v državni svet, smo jih naredili za generale, jim izro-

po vsem tem, kar se je zgodilo, jo imam še vedno od srca ravno tako rad, kakor le kdaj poprej. Vsako jutro nakupim cvetlic in ovenčam z njimi svoje stanovanje; zmerom bo lepo pripravljeno za Giulietto. Snoči sem izvedel, da prebiva pri Vas, gospod, in prišel sem jo iskat. Prosim Vas, bodite dobri in dajte mi Giulietti. Na kolenih Vas prosim. Saj je Vi ne morete tako ljubiti, kakor jo ljubim jaz.“

„Kaj pa mislite?“ je prestrašen vzkliknil Zobec. „Take sramote ne bi za ves svet napravil Giulietti. Ne, ne; sam jo moram iskat in izlepa jo moram pripraviti do tega, da se vrne k meni. Nečem, da bi jo znanci prezirali.“

Še dolgo je ostal velikan pri Karlu in se ž njim menil o svoji Giulietti in postala sta prijatelja. Česar Karlo ni storil kot ljubimec, to je zdaj storil kot prijatelj: iskal je Giulietto po vsem Trstu. Toda vse iskanje je bilo zmanj. Vsak večer je Zobec prišel na Karlovo stanovanje vprašat, če se je oglasila Giulietta, in vsak večer se je žalostnega srca vračal domov. A prihalil je vedno, ker mu je bilo v tolažbo, govoriti o Giulietti s človekom, ki ga je Giulietta ljubila, s človekom, ki se mu ni rogal zaradi te ljubezni do nezveste žene.

(Dalje prih.)

čili ruske čete ter smo jih napravili za delavce ruske države. Zaradi kulturne? Dajejo nam kulturo, toda ne kulturne Schillerja in Goetheja, temuč kulturne Kruppovih topov in nemškega junkerstva. Ali bomo še nadalje podpirali ta „Drang nach Osten“, ki zaničuje vse nenemško, nas davi ter hoče napraviti iz baltiške provincije nekaj slabšega, kakor je Finska.

Težkoče v maroški konferenci.

Madrid, 11. februarja. Položaj se čimdalje kritičneje poostrejuje. Nemčija vztraja pri zahtevi, da mora biti maroška policija mednarodna, češ, da je bil tak tudi dogovor med Francijo in Nemčijo lanskoga septembra. Večina velesil je na strani Nemčije, a Francija se vkljub temu ne vda; popustila je od svoje pravne zahteve le v toliko, da je voljna deliti policijsko oblast s Španijo.

Resnica o bolezni angleškega kralja.

London, 11. februarja. Nemško časopisje si je mnogo prizadevalo, da se zdrži vest o bolezni kralja Edvarda, ker bi bilo za javnost vendar prehudo razočaranje, ako bi se izkazalo, da si je kralj nalač izmisli bolezen, samo da se mu ne bi bilo treba sestati z nemškim cesarjem pri pogrebu danskega kralja Kristijana. Da pa je bila kraljeva bolezen res fingirana iz tega nagiba, dokazuje dejstvo, da je takoj potem, ko so minile pogrebne svečnosti v Kodanju, prisostvoval spuščanju nove oklopnice v morje v Portsmouth.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. februarja.

Osebna vest. Računski asistent v Gradcu, g. Josip Jak, pride v isti lastnosti v finančno ministvrstvo.

Nemški klerikalci in jugoslovanska ideja. Glasilno klerikalne stranke „Slovenec“ se dela kakor da bi ne bilo slovenskega lista, ki bi bil bolj goreč zagovornik jugoslovanske ideje, kakor klerikalni organ in vodja klerikalne stranke dr. Susteršič je imel v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zборa polna usta lepodonečih traz o jugoslovanskem edinstvu in o jugoslovanski ideji. Mi, ki poznamo klerikalce v dnu njihovih hinavskih duš, smo dobro vedeli, da to njihovo navdušenje za jugoslovansko idejo ni odkritosreno in resnično, drugi pa, ki nimajo prilike jih poznati in jih sodijo zgolj po njihovih besedah, so jih hvalili na vse pretege naglašajoč, da so slovenski klerikalci le iz drugega kova, kakor se navadno misli, in da se vkljub svojemu klerikalnemu mišljenju vendarle dobri Slovani, katerim je jugoslovanska ideja takorekoč prva točka v njihovem programu. Kako zelo napačna je ta sodba o naših klerikalcih, kaže najjasnejše stališče, ki so ga zavzeli napram srbsko-avstrijskemu konfliktu klerikalni poslanci v parlamentu. V tej zadevi piše „Agramer Tagblatt“ med drugim tudi to-le: „Ne malo zanimanje je vzbudila vest, da namerava vložiti poslane vitez Vuković v parlamentu nujni predlog v zadevi carinskega konfliktu Avstro-Ogrske s Srbijo. Kako veliko pa je bilo splošno zažudenje, ko je pri odločilni seji „Slovenske zvezze“ postala iz nujnega predloga interpelacija, ker so se s Hrvati zvezani Slovenci z vso močjo uprli intencijam vitezova Vukovića. Praška „Politika“ je zbog tega Slovence ljuto napadla in obsojala njihovo postopanje v tem vseh Jugoslovanov se tikajočem vprašanju. Mi smo o tej stvari poizvedovali in dognali te-le interesantne podrobnosti: Dejansko se da konstatirati, da je poslanec Vuković pripravil v najostrejši obliki sestavljen nujni predlog, ki ga je predložil v odobrenje „Slovenski zvezzi“. V klubu se je vnela v tej zadevi živahna debata, ki se je končala s porazom hravtske skupine, ki so jo preglasovali Slovenci. Hrvatskim poslancem ni preostalo drugega, kakor se ukloniti klubovi disciplini, vendar se jim je

pa posrečilo potom kompromisa do seči interpelacijo, katere besedilo je sestavil posl. Vuković. Toda dogodil se je slučaj, katerega se ni nihče nadejal. Celo milejše sestavljeni interpelacija ni ugajala slovenskim političnim prijateljem, ki so izjavili, da je ne podpišejo. Interpelacija, na kateri je bilo Hrvatom seveda jako mnogo ležeče, se je mogla vložiti samo s pomočjo čeških radikalcev, ker bi bila sicer padla v vodo... Obžalovati je, da se nujni predlog očividno iz malenkostnih ozirov ni mogel vložiti. Nemški poslanci so sami izrazili svoje začudenje, da so Jugoslovani opustili ugodno priliko in niso pričeli energične akcije proti orientalski politiki grofa Goluchowskega.“ — Iz tega dogodka je jasno razvidno, da je jugoslovanska ideja v ustih klerikalcev zgolj prazna fraza; ko se je šlo za to, da bi se tudi napram vladu odkrito in energično pokazala jugoslovanska vzajemnost, so klerikalni poslanci zlezili strahopetno pod klop in si niso upali podpirati od Hrvatov v zadevi carinskega konfliktu s Srbijo sestavljenega nujnega predloga. Klerikalna deputacija se bo sedaj seveda zagovarjala s tem, da je zaprtja srbske meje v korist našemu kmetstvu prebivalstvu in da so klerikalni poslanci v prvi vrsti poklicani in dolžni ščititi in čuvati agrarne interese. Toda to je samo prazen izgovor! Mi prav dobro vemo, da se klerikalci samo niso hoteli zamerniti vladu, kateri je bil silno neprijeten napovedani nujni predlog, in da so pri tem napravili prav dobro kupčijo. In da so imeli v tem oziru „tehtelmehtel“ z vladom, dokazuje to, da v zadnjem hipu niti dogovorjene interpelacije niso hoteli podpisati, dasi so to preje izrecno obljubili, in da „Slovenec“ o tej stvari dosledno molči, če prav so o tem razpravljali že drugi listi. Takšni Jugoslovani so torej slovenski klerikalci v teoriji in v praksi! V orientacijo hravtske in srbske javnosti bodo povedano, da ne bo krivo sodila o vseh Slovencih, da so v „Slo

1. in 2. dejanjem je pava 20 minut, ker se morajo izvršiti velike kulinske izpremembe. — Še ta mesec se uprizori dražestna Pollingerjeva opera „Don Cesar“ s gosp. Orželskim v naslovni vlogi. Ker sta g. Orželski in gospa Skalova to docelo, je še zbere in nekaj manjših vlog. — V mestnem gledališču Verdi v Trstu ima kolosalen uspeh Puccinijeva prekrasna opera „Tosca“. Član intendance se je udeležil sobotne prestave v Trstu ter se preveril, da je ta opera v muzikalnem in scenskem oziru pravcat biser. Ker je opera „Tosca“ umetniško še više delo, kakor Puccinijeva pri nas veleprljubljena opera „Bohème“, se je odredilo, da pride „Tosca“ že v prvi polovici marca na naš oder. Gosp. Švetko Golar, kako spremeni prevajalec librettov, se je prevoda lotil nemudoma. V drugi polovici marca pa se končno uprizori še velika Rossinijeva opera „Židovka“, v kateri nastopi gosp. vitez E. Cammarata dvakrat zapored.

— **Slovensko gledališče.** V soboto se je dala na slovenskem odru igra, ki se je igrala tako, da smo bili že njo zadovoljni, kar je pri obstoječih razmerah pač nekaj izrednega. Predstavljal se je Hodgson Burnettov igročak „Mladi lord“. Snov igre ni nova; povest o dobrem otroku, ki blagodejno vpliva na vso svojo okolico in s čarom svoje naivne presrčnosti in dobrote razganja meglo sovraštva in medsebojne mržnje, smo že čitali in slišali v sto variacijah. Ta sujet je porabil tudi Burnett in mu nadel dramski kraj. Pri tem mu pa ni bilo toliko ležec na tem, da ustvari v vsakem oziru dovršeno dramsko delo, marveč samo na tem, da v svojem igrokazu čim najbolje in najmarkantnejše označi glavnega junaka. S tem seveda ni rečeno, da bi bil igročak v tehničnem oziru slabo komponiran, nasprotno, vse delo kaže, da ga je ustvaril umetnik, ki je vesč dramatik, ki je izvezban tudi v gledališki tehniki. Pisatelj je pa tudi izborni psiholog, ki se je v globali v otročjo dušo in temeljno pozna otročje mišljenje in čuvstvovanje. Zato se mu je tudi posrečilo, da v glavnem junaku svoje drame ustvari tip, poln realistične, tip, iz katerega diše življenje. Ta glavni njegov junak, Cedric Errol, stoji tako v ospredju dejanja, da izgubi igročak vso svojo vrednost, čim na ta vloga v spretnih rokah večega igralca ali igralke. In da je „Mali lord“ na slovenskem odru v vsakem oziru uspel, to je izključna zasluga ge. Kreisove, ki je igrala vlogo Cedrica Errola. Ta vloga — treba je igrati 12letnega dečka — je silno težka in kdo jo zmore, v njem tiči že dober kos pravega umetnika. Ga. Kreisova je igrala Cedrica, smelo lahko trdimo, z umetniško dovršenostjo in ustvarila s svojo resno zamisljeno, temperamentalno igro, polno topnih točkov in efektnosti, očarjujoč tip naivnega, živahnega in dobrodružnega dečka. Njene kretnje, njena mimika, način govorjenja in izražanja, vse to je bilo tako izvrstno pogojeno, da se je nam zdelo, da vidimo pred sabo pravega otroka, ne pa igralke. Opetovan smo že imeli priliko, pohvaliti go. Kreisovo, to pot pa ji izrekamo odkrito svoje priznanje, zakaj v „Malem lordu“ je prekosila takoreč samo sebe. Vedeli smo, da je njena glavna moč v naivnih vlogah, nismo pa pričakovati, da bi se umela popeti na tako visoko stopnjo umetnosti. Že zgoraj smo naglašali, da stoji glavni junak v ospredju dejanja, da so torej ostale vloge samo nekako spopolnilno, kakor je lepi podobi lep okvir. Igralcu so to pot, kar sicer pri nas baš ni navada, svoje vloge dobro naštudirali in se potrudili, da so iz njih napravili čim največ. Predvsem nam je povhalno omeniti g. Dobrovolnega, ki je prav fino pogodil značaj starega, bolnega in v vsem svetom razprtrega grofa Dorincourta. Takisto zaslužita pohvalo tudi g. Dragutinovič, ki je s primernim patosom igral odvetnika Hasvishama, in g. Verovšek, ki je nastopil v vlogi trgovca Hobbsa. Vdovo Errelovo je igrala gospica Spurna, dokaj temperamentno in efektno; isto velja tudi za go. Danilovo, ki je nastopila v vlogi puštolovke Mine. G. Danilo kot Hippins je bil dober v maski in igri. — Suferka se je tudi pri tej predstavi posebno odlikovala in to popolnoma po nepotrebni, ker so vsi igralci znali svoje vloge. Priporočamo jih, naj se v bodoče moderira, da ne bo igralcev po nepotrebni spravljala iz ravnotežja.

— **„Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“** je imela dne 7. februarja t. l. svojo 168. vodstveno sejo v družbenih prostorih „Narodnega doma“. Začetek ob 3. popoldne. Načrt: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trstenški, Aleksander Hudovernik (blagajnik), Luka Svetec (namestni predsednik), dr. Ivan Svetina, Ivan Šubic in Anton Žlogar (tajnik). Svojo odsotnost so opravili odborniki ces. svet-

Ivan Murnik, Anton Porekar in dr. Pavel Turner. — Prvomestnik Tomo Zupan se spominja otvoriti sejo ne nadne smrti predsednika družbe sv. Mohora v Celovcu prošta Lambertina Einspielerja ter pozove navzoče, da umrela voditelja koroskih Slovencev in našega pokrovitelja spomin častijo s tem, da se dvignejo raz sedežev. Istotako sklene na njegov predlog družba pozdraviti novovoljenega višega škofa za Gorico dr. Frana Sejdeja. Novi viši škof Sejdej je istotako že mnogo let naš pokrovitelj. Z očim na prevelik riziko pri eventualnem srečolovu, ki ga je predlagal višji učitelj Štefko Malenšek, se ta priredeval opusti. Med ostalimi točkami je bila najvažnejša ta, da se je sklenilo v 166. seji za naše svetno šolsko osobje sprejetja pokojninska določila uveljaviti z dnem 1. januarja 1906. Pri tej priliki so se tudi sprejela vsa tozadneva prehodna določila ter so se enotno regulirali prejemki družbenih svetnih vrtnaric, ki bodo imele odsej tudi pravico do petletnic, oziroma do pokojnine. Potem so se dovolile še nekatere podpore in se je sklenilo podobor za ustanovni in stavbni sklad zavoda „Učiteljski dom“ v Celovcu odstopati narodni kolek proti polovični prodajni ceni. Ob 6. zvečer je zaključil prvomestnik sejo.

— **El Mokri na — beli reduti.** V Algasviraš je dolgčas kakor v očitriji brez ženske postrežbe. Tam zbrani diplomati se prepričajo, ali naj maroški sultani spri pri odprtih durih ali ne. Vprašanje je pereče, ker ima sultan putiko v kolenih in skozi Gibraltar strahovito vleče. Maroškega sultana zastopa tam maroški inteligent El Mokri. Mož se na shodu grozno dolgočasi, posebno ga mori neki Rishonta-Zadošti. Ker so predniki Ela Mokrega baje doma iz Mokronoga, je začel na željo svojih treh zakonskih spremjevalk, ki pa niso Mokronajzarce, misliti, da vzame za dva dni „urlaub“ in pride obiskat naše kraje. Izbral si je na prigovaranje svoje prve in najboljše polovice (po maroški aritmetiki je $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$) pustni terek tem rajšč, ker si more ogledati belo reduto. Če španski šperditerji ne bodo delali težav, pripelje seboj belo kamelo. Da bode poročilo popolno, povemo, da je njegovi ženi ime La Caroza, po slovensko Koreta; oblači se vedno belo, le napudrana je rdeče. Skupina se torej popolnoma poda v milje bele redute. Salami alejkum!

— **XIV. velika maskarada „Ljubljane“.** Ako si šel včeraj popoldne okoli četrte ure po ljubljanskih ulicah, zagledal si povsod vse črno občinstva. Dasi je hudoen mraz ščipal v lica in ušesa, se ni nihče za to zmenil in radovoljno čkal obhoda svatov Ožbetovega Janeza. Kajti ni mala senzacija v Ljubljani, gledati pravo pristno kmečko „očet“ v sredini mesta. Svatje so nas dali sicer precej dolgo čakati in devali našo potrežljivost na jako občutno tehtnico, vendar smo naposlед bili obilno poplačani za svoje potrežljivo čakanje. Gromovito ukanje je napolnjevalo ozračje, iz glasnih harmonik so prihajale samo vesele poskočnice, slovenske zastave so plapole v zraku in potem ti svatje z viržinkami v ustih in v krasnih načinih nošali sedeč na strani dražestnih tovaršic pod ogromnimi rdečimi dežnikami! Na tisoč seb broječa množica je spremjala oziroma gledala ta spredov, ki se je pomikal po celem mestu in s tem kot najboljša reklama za večerno maskarado „Ljubljane“ obudila v marsikom željo, udeležiti se prireditve. In res! Komaj je napočila določena 8. ura, že so dohajale veselja željne trume v veliko dvorano „Unionovo“, ki je bila vso ozaljšana z zelenjem in čarobno razsvetljena. Komaj so mogočno zadoljni prvi akordi društvene godbe, poslužila se je mladina prelepne prilike in po gladkem podu so se zavrteli mnogobrojni pari polni burnega navdušenja za veseli brezkrbni gles. Ob 9. je prišel Ožbetov Janez s svojimi svatimi na maskarado. Ob prihodu v dvorano so mu zaprli fantje pot in zahetvali od njega odkupnino za nevesto. Po starem običaju se je seveda Janez odkupil, na kar so imeli svatje popolnoma prosti pot povsod in vsakodaj jih je sprejemal z veseljem. Velikanska dvorana je bila kmalu prepaločena. Najrazličnejše maske od mogočnih viteških magnatov in plemenitašev pa doli do brhkih peric in žanje, pomešanih s Kitajci in Kitajkami, raznimi domini, cigani in cigankami, zlasti pa mnogobrojnimi fanti in dekleti v narodnih nošah so nudili do zadnjega prostora zasedeni galeriji obilno užitka vsled razveseljivega pogleda na to slikovito množico. Pri plesu se je razvijala večkrat vprav velikanska gnječa. Temu se ni čuditi, saj se je vrtele vse, staro in mlado, vse v bratski ljubezni med seboj ne poznoči niti najmanjšega razločka. Ko si se naplesal, šel si k ciganki, ki ti je iz kart prorokovala najsrcenejšo prihodnjost in zapletila

tvojo bodočnost v najbolj kombinirane ljubavne afere. Če si se pa namenil kupiti kakršega iskrega konjiča, stopil si k ogrskemu ciganu, ki ti je na svojo dušo obljubljal za nizko ceno pripeljati ti najplemenitejšega arabca. Napisel si se pomešal med gorenjske fante in ukal si z njimi in pel narodne pesmi, srce ti je pa poskakovalo radosti, ne menec se, da to veselje trpi le par trenutkov. — Izmed plesov so se četvorka, češka beseda in narodna četvorka prav elegantno plesali. Vse je aranžiral gosp. Radu Sturm, ki jih je jaka spremeno vodil in mu gre zlasti za aranžma pri narodni četvorki vsa čast, posebno če se pomisli, da je učil svoje plesalce ta ples le par tednov. Prvo četvorko je plesalo 74 parov, drugo 90, besedilo 60 in narodno četvorko 24. Ples je trajal do ranega jutra vedno z isto intenzivnostjo kot ob pričetku, k čemur je mnogo pripomoglo izborno sviranje društve godbe, ki se ni dala preveč prosiči za dodatke pri vsakem komadu. Gmotni uspeh prireditve je za društvo „Ljubljana“ vsekakor v vsakem oziru zadovoljiv, saj se je prodalo na 1700 vstopnic, kar je dokaz, da uživa to društvo tople simpatije pri vseh krogih občinstva, kar smo ravno videli sroči. Maskarade se je udeležilo tudi mnogo občinstva izven Ljubljane.

— **Plesni klub slovenskega trgovskega društva „Merkur“** je priredil v soboto zvečer svoj zaključni venček v malo dvorani „Narodnega doma“. Zabava je bila prav neprisiljena in so plesalci ter plesalke razjeli do belega jutra. Ples je aranžiral g. Ivan Kenda, ki je tekom dveh mesecev v plesni šoli dodobro priucil svoje učence četvorko „bohemien“, „besedo“, „pas des patineurs“, „boston“ itd., da so jih plesali precizno na zaključnem venčku. Dvorana je bila jako okusno okrašena.

— **Poročili se je gosp. Alojzij Višnar z gospico Marijo Kahne.** Bilo srečno!

— **Gorenjski Sokol** v Kranju priredi svojo četrto maskarado „Pri joštarškemu mežnarju“ v družbenih prostorih v soboto, dne 24. februarja.

— **Poročili se je v Kranju finančni tajnik g. Rajko Jordan z gospo Ido pl. Fermentin.**

— **Legar** se je epidemično pojavi v Belščem; v Studenem se ni primeril noben slučaj.

— **Pevsko in bračno društvo „Planinski glas“ v Rovtah** priredi v nedeljo 18. t. m. veselico s petjem, tamburanjem in dramatično predstavo.

— **Iz Postojne** se nam piše. Gospoda Fr. Jurca, veleposestnika in veletržca, je zadela prebridka izguba. Nagloma mu je umrla soprona, gospa Fani Jurca. Udeležba pri pogrebu je pokazala, kako spoštovana in priljubljena je bila pokojnica; vse žaluje za blago gospo.

— **Skala je ubila** v Jasenu pri Ilirske Bistrici 60letnega Zlasečna; mož je na mestu mrtev obležal.

— **Umrl** je v Sodražici včeraj dopoldne ondotni nadučitelj g. Ivan Mandler. Pogreb bo v terek po popoldne ob 3. uri.

— **Zabavno društvo v Krškem** priredi 27. t. m. na pustni terek zabavni večer. Uprizori se burka v enem dejanju „En ouro doktor“. Po predstavi bo ples.

— **Vinski semenj v Krškem.** Letošnji spomladni vinski semenj v Krškem se priredi v sredo pred sv. Jožefom, to je 14. marca. Kar je sedaj še vina v tem okraju na razpolago, je večinoma že pretočeno, vsled tega tudi čisto v okusu. Ker bodo cene vinu pozneje, vsled dosedanja razprodaje, znatno poskočile, bi bilo želeti, da se ga, gostilničarji in vinozraci ob tej ugodni priliki z dovoljno množino, pristne dolenske kapljice preskrbe, da jim ne bo treba pozneje segati po tuhjih godlah.

— **Zanimiva sodna obravnava v Celju.** Jutri se začne pred celjskimi porotniki obravnava proti Pavlu Kekiču, ki je bil v Clevelandu glava ponarejalcev avstrijskega denarja. Obravnava bo zanimiva zato, ker pride otočenca zagovarjat advokat F. C. Friend iz Amerike.

— **V nemškem „Studentenheimu“ v Celju** je v prvem tečaju izmed 80 gojencev dobilo dvojke in trojke 11 dijakov, a nemški listi imenujejo to sijajen uspeh. Zelo značilno je tudi za „bivšega Slovence“ okrajnega glavarja Supančiča (sedaj Supančič) v Mozirju, da ima sina Hansa v tem zavodu.

— **V Dobovi pri Brežicah** so

ustanovili brežiški nemškutarji posojilnico. To je že drugi nemški naskok na to lepo občino. Slovenci se poda pač morali malo bolj pobrigati. Sicer pa posojilnica sploh ne more biti potrebna zaradi bližnje Brežic, kjer sta slovenska in nemška posojilnica.

— **Cesa se na Koroškem vsega boje?** V Podravljah na Koroškem so hoteli Slovenci prirediti igri „Ne kliči vraga“ in „Dobro došli, kdaj pojde domov“. Okrajno glavarstvo v Be-

ljaku je pa igri prepovedalo „aus sitzenpolizeilichen Rücksichten“. Koroski Nemci oznanjajo zdaj v svet to prepoved kot eno najpametnejših, kar jih je doslej izseglo, kako koreško okrajno glavarstvo! Vsa čast!

— **Roke je zmečkal** kamen v Gorici kamnoseku Ivanu Furlanu iz Dola na Goriškem. Morali so ga prenesti v bolnico.

— **Samomer.** V Dornbergu na Goriškem si je z britvijo prerezel vrat Ivan Kavčič. Zadal si je 6 ran. Ko so ga na to prepeljali v Gorisko bolnico, je kmalu na to umrl. Vzrok samomoru ni znan.

— **Tržaški strijek.** Lloydovi kurjači in pomorski še vedno strijajo. V petek popoldne se v Škednjaku napadli hotel avstro-ameriške družbe bratov Kozulič in mu razbili okoli 30 šip, ker je priletelo izza bližnjega grmovja pri hotelu veliko poljalo med v veliki množici zbrane delavce.

— **Blagajno se navrtali** v Trstu akcijski družbi za proizvajanje vegetabilnega olja neznani tatovi in odnesli iz ne 3750 K. Izvršili svoj vlot na najnovejši način s svedrom, ki ne dela nobenega šuma.

— **Dva cerkvena tatova** je aretovala tržaška policija. Eden je 3letni kočijaž Alojzij Devetak iz Redipulje v Istri, drugi pa 46letni urar Aleksander Banden iz Gorice.

Prvi je imel v žepu zdrobljene kosce srebra, ki jih je bilo spoznati kot ostanke kelihov v ciborija.

— **Epileptik zgorel.** 30letni čepljar Ivan Martl v Trstu je bil božjasten in ga je ta bolezni večkrat vrgla po tleh. Tako ga je tudi v petek zvečer, a tako nesrečno, da je prevrnil svetiljko, pri kateri je delal. Ker se je razliti petrolej užgal, nastal je v sobi ogenj, ki je uničil po hišto in v katerem je našel smrt nesrečni čepljar.

— **Gorilni špir** je pil v hotelu „Balkan“ v Trstu 39letni železniški delavec Ivan Koller in tako končal svoje življenje.

— **Zupnik na obtožni klopi radi umora.** V soboto se je izrekla razsodba v obravnavi zaradi umora Ane Rančigaj. Zupnikova sluga Šime Kovačević je bil po pravoreku potrotnikov spoznan krivim umora Ane Rančigaj in obošojen na smrt na večali. Župnikova ljubica Antonija Oščić je bila obošojena na en mesec težke ječe, župnik Fran Tomašević pa na 30 K. globe, ker je pridržal pismo Ane Rančigaj, ki ga je pisala svojim sorodnikom na Štajerskem.

Kakor se nam javlja iz Gotovelj na Štajerskem, se tamkaj splošno zastrupuje, da sta Fran Tomašević in sluga Kovačević brata in oba rodna sina Ane Rančigaj. Koliko je na tej stvari resnice, ne vemo.

— **Štraj na Reki.** Mornarji in kurjači v ogrsko-hrvatske parobrodne družbe so začeli štrajkati in zahtevajo povišanje plače.

— **Nesreča na železnični.** S postajo Plaze pri Reki je vihar spravil v tir naložen tovorni voz, ki je došel to

razsodišče in da se mora skleniti posebna konvencija glede ravnanja z delavci.

Belgrad 12 februarja. Srbska vlada ni postila pasirati štiri vagoni sladkorja, njen menjenega v Turčijo. Sladkor se odpelje na Rko in od tam z ladjo v Solun. V temu se ustavili in poslali nazaj v Belgrad dva vag na sena, češeno je iz okrsja, kjer je med živino kužno bolezen. Carinska vojna se je torej že začela.

Zahvala.

Učiteljski gledališki dilettante so imeli poleg obilnega truda pri uprizoritvi "Legionarje" dne 21. januarja 1906 v tujski čitalni vsele indolentnosti ptijske intelligence in spletkarenja "Slovenca" in "Slov. Gospodarja" precejšen deficit. Preblagorodni gosp. dr. Fran Jurček, avokat in dež. poslanec v Ptuju, ki se ni mogel zaradi smrti svojega tista predstavitev osebno udeležiti, je blagovil naknadno ves primanjkljaj poravnati. Za ta veleudi dar se usojamo plemenitemu pospeševalju slov. dramatike izreči najiskrenjezahvalo, z zagotovilom, da nas bude ta blagodanuš dar izpodbuhal, da vztrajamo pri započetem delu, ter v kratkem času nastopimo z izvirno Šaloigro pred tako požrtvovano in "hvaležno" občinstvo.

Učiteljski gledališki dilettante.

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka v Ljubljani".

Uradni kurzi dun. borze 10. februarja 1906.

Naložbeni papirji.

	Denar	Biago
42% majsk. renta	100.15	100.35
42% srebrna renta	100—	100.20
4% avstr. kronska renta	100.15	100.33
4% zlata	118.25	118.45
4% ogrska kronska renta	95.80	96—
4% zlata	114.35	114.55
4% posojilo dež. Kranjske	99.50	101—
4% posojilo mesta Splet	100.65	101.65
4% Zadar	100—	100—
4% bos.-herc. železniško posojilo 1902	100.75	101.70
4% češka dež. banka k. o.	100—	100.15
4% ž. o.	100.15	100.25
4% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke	100.30	101.30
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106.70	107.70
4% zast. pisma Innerst. hranilnic	100.50	101.50
4% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnic	100—	100.90
4% z. p. ogr. hip. ban.	100—	100.90
4% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	99.50	100.50
4% obl. češke ind. banke	100.50	101.50
4% prior. lok. želez. Trst. Poreč	99.90	100—
4% prior. dolenskih žel.	99.50	100—
3% prior. juž. žel. kup. 1/1; 4% avstr. pos. za žel. p. o.	316.75	318.75
Srečke	100.75	101.75

	197—	199—
Srečke od L 1800/4%	289.50	291.50
od L 1804/4%	160.50	162.50
tizske	290.50	306.50
zem. kred. I. emisije	298.50	308.50
ograke hip. banke	263—	271.50
srbske à frs. 100— turške	100—	109—
149.20	150.20	
25.50	27.50	
476—	487—	
79—	85—	
92—	99—	
61—	68—	
52—	54—	
33.30	35.30	
57—	63—	
72—	78.50	
530—	542—	

	127.60	128.60
čist. železnice	666—	667—
Avstr.-ogrsk. bančne deln.	1631—	1641—
Avstr. kreditna banke	670.25	671.25
Ogrske	787.25	788.25
Zivnostenske	246—	247.25
Premogokop v Mostu (Brüx)	658—	660—
Alošnica montana	533.25	534.25
Praške žel. ind. dr.	2639—	264.9—
Rim-Murányi	533.75	534.75
Trboveljske prem. družbe	275—	279—
Avstr. oročne tovr. družbe	566—	573—
Češke sladkorne družbe	158—	162—
Valute	11.35	11.39
C. kr cekia	19.08	19.11
20 franki	23.48	23.56
20 marke	23.96	24.04
Marke	117.30	117.50
Laški bankovci	95.50	95.70
Rubli	251—	252—
Dolarji	4.84	5—

Žltne cene v Budimpešti.

Dne 12. februarja 1906.

Termín.

Pšenica za april . . . za 100 kg K 16.84
oktober 100— 16.76
Rž 100— 13.74
Koruz maj 100— 13.80
Oves april 100— 14.86

Efektív.

Neizpremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806.2. Srednji srednji tlak 738.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
10. 9. zv.	730.3	— 3.1	brezvetreno	jasno
11. 7. aj.	729.7	— 13.4	sl. jgvzhod	magla
12. 7. pop.	728.3	— 4.5	sr. jgvzhod	oblačno
13. 7. zv.	728.0	— 2.8	sl. jgvzhod	oblačno
14. 7. aj.	727.8	— 3.4	sl. vrvzh.	oblačno
15. 7. pop.	727.2	— 1.8	sl. jgvzhod	jasno

Srednja predvračarska in včerajšnja temperatura: — 2.8° in — 6.9°; norm.: — 0.7° in — 0.9°. Mokrina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Zahvala.

Povodom bolezni ter prerane smrti našega nepozabnega soprog, oziroma očeta, starega očeta, brata, strica svaka, gospoda.

Antona Šetina

posestnika, gostilničarja in kovača

nam je došlo toliko iskrenih dokazov sočutja, da se moremo le tem potom zanje doстоjo zahvaliti.

Posebej se še zahvaljujemo prečasnemu duhovščini, vsem sorodnikom, priateljem in znancem, osobito pa velečislani robini Brecljnik za krasni venec.

Bog vam plati! 563

Gornja Šiška 10. februar. 1906.

Založiči ostali.

Globus - Čistični ekstrakt

Hiša

čestimi sobami in lepim vrtom na ulico se poneni proda 569—1 na Gilincah št. 58 pri Ljubljani.

ponudba z znakom 10 k odpodija

upravnemu "Slov. Naroda".

Več se izve pri hišniku. 527—2

Kontorist

20 let star, slovensko-nemški korespondent, večer pisaluga stroja, želi spremeniti mesto. Sprejme tudi vsako drugo primereno službo v Ljubljani ali zunaj nje. Nastop takoj ali pozneje.

Ponudbe do 20 t. m. pod šifro „Samostojni delavec 100“, glavna pošta v Ljubljani. 571—1

Svarilo!

Dne 8. t. m. od 1.—1/2 2. ure ponoči so prišli trije gospodje ter vsemi pred kavarno "Europa" mojemu fijakarskemu uslužbenu, ki je ravno pripeljal tjak dva gospoda, voz in konja in se sami peljali do "Narodne kavare". Uslužbenec je moral teči za njimi, ker gospodje niso hoteli ustaviti voza, čepravno je klical za njimi. Šele pred "Narodno kavaro" je uslužbenec našel voz in konja.

Svarim vsakogar, da stori kaj enakega in pozivam, da mora vsakdo pustiti moje vozove in konje pri miru, ker se sicer zgodi lahko nesreča, za katere nisem odgovoren. Če se hoče kdo pritožiti čez moje uslužbence, naj naznani najbljižnemu stražniku, vozove in konje pa pusti pri miru.

V Ljubljani, 12. svečana 1906.
Franc Kušar

Točile se bodo najboljše vrste vin.

Grand hotel „UNION“.

Ljubljana.

Ravnateljstvo A. Kamposch.

V vinski kleti („rotovška klet“) danes v pondeljek dne 12. februarja 1906:

Točile se bodo najboljše vrste vin.

Špehovkin večer.

KONCERT

„Društvene godbe“ pod osebnim vodstvom gospoda kapeljnika Poula.

Začetek ob 8. uri. Ustop za člane prost, za nečlane 40 h.

Otočile se bodo najboljše vrste vin.

Zavod za likanje moškega perila

(s strojnim obratom).

Glede na objavo o otvoritvi mojega zavoda za likanje si usojam še naznajati, da lahko vsakdo že opravo moško perilo ki se mi v prvih dneh tedna pošte za likanje, že v soboto istega tedna pride iskat.

Cena za likanje je nastopna: za pokončni ovratnik 4 h, za zavihan ovratnik 6 h, za par manšet 8 h, za gladke prsi 8 h, za prsi z gubami 10 h, za srajco z gladkimi prsimi 28 h in za srajco z nagubanimi prsimi 32 h.

Obenem še opozarjam, da je na stroj likane ovratnike zaradi s tem dosežene trdosti in posebne gladkosti zanesljivo moči nositi en dan dlje, nego ovratnike likane na roko.

Obilnega obiska prosi z odličnim spoštovanjem

C. J. Hamann